

være opmærksom paa, hvilken Sagens Stilling egentlig er, hvad det er, hvorom der nu skal afstemmes, eller — med andre Ord — at fastholde, hvad der, uden Hensyn til det Resultat, hvortil denne Afstemning maatte føre, foreligger som Noget, der maa ansees for givet i den provisoriske Lov og i det af Landsthinget vedtagne Lovforslag, der forsaavidt i det Væsentlige dermed er overeensstemmende. Heri indeholdes nemlig allerede, at den Forpligtelse til ikke at tage Jnderster tilhuse, der ifølge Lovens 3—19—7 eller paa Grund af specielle Contractsbestemmelser paahviler Fæstere eller Leiere paa Landet, ikke skal være dem til Hindrer i at modtage deres Beslagte og Besvogrede i op- og nedstigende Rinde; endvidere at det heller ikke skal være dem formeent at indtage tilhuse hos sig saadanne i Sognet hjemmehørende Personer, som ellers vilde falde Fattigvæsenet til Byrde, og endelig, at det ligeledes skal staae dem aabent at tage saadanne i Sognet hjemmehørende Personer tilhuse, som bestinde sig i en Stilling, der ellers vilde gjøre Anvendelsen af Lovforslagets § 1 nødvendig, forsaavidt nemlig de Paa-gjældende kunde være at betragte som huusvilde, dog at der forinden herom maa staffles Bevis fra Sogneforstanderskabet. Disse 3de Puncter maae altsaa ansees for givne; thi der er ikke Tale om, at Thinget i nogen af disse Henseender skal fravige, hvad af Landsthinget er vedtaget, og det kan heller ikke være tvivlsomt, at jo Regjeringen vil gaae ind derpaa. Det er saaledes kun hvad der ligger uden for disse Tilfælde, hvortil der for Diebliffet kan være at tage Hensyn; det er kun dette, der foreligger som Gjenstand for Discussion og Afstemning. Den herved dragne Grændse maa nu paaagtes ved at bedømme, hvilken practisk Indsydelse der i Virkeligheden kan tillægges det Ændringsforslag, hvorom der her er Spørgsmaal. Jeg vil nu just ikke, saaledes som den ærede Forslagsstiller under en tidligere Behandling af nærværende Sag gjorde det, betegne den Forskjel, der, ifølge Ændringsforslaget, skal være mellem Fæstere og Leiere, som en „Ubetydligghed“, hvilken Betegnelse, hvis den ellers var træffende, ligeledes maatte passe paa selve det, hvori Ændringsforslaget afviger fra

hvad der af Landsthinget er vedtaget; thi dette falder netop sammen med hin i Ændringsforslaget mellem Fæstere og Leiere opstillede Forskjel. Jeg vil, som sagt, ikke tage dette Udtryk af den ærede Forslagsstiller til Indtægt; men jeg skulde dog mene, at, naar man vil tage Forholdene som de virkelige ere, kan man ikke ansee det Ændringsforslag, der for Diebliffet er Tale om, for at være af nogen saa betydelig practisk Bigtighed, som den foregaaende ærede Taler syntes at forudsætte, og navnlig ikke naar man fastholder den Begrændsning, jeg nylig søgte at tydeliggjøre. Jo mere Selveiendom udbredes, vil og den practiske Betydning af det, Ændringsforslaget egentlig gaar ud paa, mere og mere tabe sig. Men jeg maa derhos, hvad Fæsteforholdene angaaer, bede bemærket, at man neppe kan være berettiget til at forudsætte som noget Sædvanligt, at Eieren skal være tilbøielig til at nægte sit Samtykke til, at en Fæster maatte tage Indsiddere tilhuse, naar disse ere arbeidsdygtige og saadanne Personer, paa hvis Forhold der intet Væsentligt er at udsætte. Jeg troer ikke, at der er Grund til at nære Frygt for, at Eieren i saadanne Tilfælde let vilde nægte sit Samtykke (No!). Jeg kan virkelig ikke troe, at en saadan Forudsætning skal være berettiget. Paa den anden Side bør det ikke oversees, at de Tilfælde dog ikke ere ganske sjældne, hvori det for en Eier, og det selv for en meget human og billigtænkende Eier, kan være magtpaaliggende, at kunne benytte den Ret, han i den omhandlede Henseende ved Bortfæstningen udtryffeligt har betinget sig. Det vilde være aldeles urigtigt, om man vilde sige, at Enhver, der handlede saaledes, derved karakteriserede sig som en haardhjertet og inhuman Mand. Jeg maa iøvrigt og bemærke, at det vilde være en Misforstaaelse, om man her udelukkende vilde have Godseierne for Dels; den samme Interesse kan, skøndt i ringere Omfang, gjøre sig gjældende for enhver Eier af en Fæstegaard eller for Bestøderen af en Selveiergaard, hvortil der henhører Fæstehuse. Jeg har og allerede tidligere havt Leilighed til at gjøre opmærksom paa, at en saadan Forskjel mellem Fæstere og Leiere, som den, Ændringsforslaget gaar ud paa,